

**SCHRIFTELIJKE VRAAG**

nr. 363  
van **CHRIS STEENWEGEN**  
datum: 15 januari 2021

---

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE,  
WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

---

*Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) - Economie en innovatie*

In het kader van het VEKP werden verschillende maatregelen opgenomen. Onderstaande deelvragen hebben betrekking op de opvolging van die maatregelen.

1. Reductie N2O-emissies bij caprolactamproductie

In fase 2 zou er een haalbaarheidsstudie plaatsvinden om bijkomende maatregelen te onderzoeken. Er zou worden nagegaan of de ecologiepremie+ voor nieuwe of heel specifieke technologieën ingezet kan worden (volgens de standaardprincipes van de ecologiepremie+). Dit kan helpen om broeikasgasreductie (vb. N2O-gassen) die gelinkt is met een specifiek productieproces, te stimuleren.

Heeft deze haalbaarheidsstudie al plaatsgevonden?

Zo ja, wat waren de conclusies van de studie? Wat kan de rol zijn van de ecologiepremie+?

Zo ja, welke bijkomende maatregelen worden overwogen of zijn intussen genomen in opvolging van deze haalbaarheidsstudie?

2. Normerend kader voor de industrie volgens energiegebruik

Via een actieplan energie-efficiëntere kmo's en een versterkte wetgeving wordt tegemoetgekomen aan de Europese verplichting om specifieke acties te ontwikkelen gericht op het energiegebruik van kmo's. Daarnaast ging er een proefproject worden opgezet met industriële sectoren om obstakels en opportuniteiten te detecteren bij een mogelijke uitbreiding van de vrijwillige overeenkomst voor kleinere ondernemingen.

a) Is dit actieplan reeds van start gegaan?

Zo ja, hoe wordt het geëvalueerd?

Zo niet, hoe komt dat? Wat is de planning en plan van aanpak om tot een actieplan te komen?

b) Graag een update over het proefproject. Hoe loopt het, welke obstakels en opportuniteiten zijn reeds naar boven gekomen?

3. Ondersteuning van bedrijven in shift naar producten met lage CO2-uitstoot

In het VEKP staat te lezen dat producten gekenmerkt door een lagere netto CO2-uitstoot, te kampen hebben met verschillende obstakels die de productie en het op de markt brengen belemmeren en dat deze barrières samen met het bedrijfsleven geïdentificeerd zouden worden en verholpen.

- a) Is er reeds samengezeten met het bedrijfsleven om deze obstakels bloot te leggen? Zo ja, hoe is dit gebeurd? Wie was betrokken?
- b) Welke obstakels zijn er naar boven gekomen?
- c) Hoe denkt de minister deze obstakels weg te nemen?
- d) Welke systemen zijn er reeds opgezet om het op de markt brengen van deze producten te faciliteren?

4. Stimuleren O&O via O&O-instrumentarium

In 2020 ging gestart worden met de monitoring van de publieke financiering voor onderzoeks- en innovatieprojecten in het domein van energie en klimaat (nulmeting).

Is deze nulmeting gelukt in een jaar dat toch op veel vlakken als niet representatief wordt gezien?

5. Moonshot Vlaanderen CO2-neutraal uitbouwen

In 2019 startte een multidisciplinair consortium over een looptijd van 10 maanden met een omgevingsanalyse van onder meer het transitiepotentieel van de Vlaamse industrie door de identificatie van beloftevolle pionierstrajecten, de opportuniteiten voor de Vlaamse onderzoekswereld in deze Vlaamse industriële transitie,...om zo de Vlaamse Moonshot verder te onderbouwen en te sturen.

- a) Is de geplande omgevingsanalyse gemaakt? Is die gepubliceerd?
- b) Welke conclusies en aanbevelingen zijn hieruit gekomen?
- c) Tot welke veranderingen/aanbevelingen ten aanzien van de Vlaamse Moonshot heeft deze omgevingsanalyse concreet geleid?

6. Demonstratie CO2-arme technologieën via EFRO/Interreg

In de loop van 2020 zou concretisering plaatsvinden van EFRO-Vlaanderen programma periode 2021-2027.

In hoeverre zijn in het EFRO/Interreg-programma demonstratieprojecten van CO2-arme technologieën opgenomen?

7. Optimale benutting ETS Innovation Fund

Consortia van bedrijven of bedrijven met grote investeringsprojecten die in aanmerking komen voor steun via het ETS innovatiefonds zouden vanaf 2020 vanuit de Vlaamse overheid ondersteund worden met beleidsdomeinoverschrijdende projectteams die prioritaire ondersteuning en medewerking geven bij het opmaken van projectvoorstellen.

- a) Zijn er reeds beleidsdomeinoverschrijdende projectteams opgericht om mee projectvoorstellen op te maken?
- b) Hoeveel consortia of bedrijven met grote investeringsprojecten zijn in 2020 ondersteund geweest?
- c) Tot hoeveel projectvoorstellen heeft dit geleid?

d) Hoeveel middelen uit het ETS Innovation Fund zijn op deze manier toegewezen?

8. Uitbouwen distributieplatformen en voedselhub tegen voedselverlies

De Vlaamse Regering zou de uitbouw van een netwerk van distributieplatformen en voedselhubs stimuleren.

a) Welke stappen heeft de Vlaamse Regering hiertoe reeds genomen?

b) Hoeveel distributieplatformen zijn er reeds ontstaan?

c) Hoeveel voedselhubs zijn operationeel?

**HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

---

**ANTWOORD**

op vraag nr. 363 van 15 januari 2021

van **CHRIS STEENWEGEN**

---

1. De VEKP maatregel inzake de reductie van de N<sub>2</sub>O-emissies bij de caprolactamproductie wordt volgens plan uitgevoerd, in lijn met het traject opgezet via de bijzondere voorwaarden van de omgevingsvergunning. Deze maatregel wordt getrokken door Vlaams minister van Omgeving, Zuhal Demir.

Eenzijds werd een end-of-pipe techniek geïnstalleerd, die een omzettingsgraad van lachgas en NO<sub>x</sub> van zo'n 85% bereikt. Anderzijds werd de haalbaarheid van verschillende bijkomende maatregelen onderzocht en werd overgegaan tot het voorbereiden van de praktische implementatie ervan. Hierover rapporteert het bedrijf in kwestie jaarlijks aan de overheid. De meest beloftevolle maatregel is de installatie van een katalysator die zorgt voor bijkomende lachgasreductie. Via een pilootreactor wordt reeds uitvoerig geëxperimenteerd om de werking van de katalysator te optimaliseren, zodat ook hier een omzettingsgraad van 85% kan behaald worden. De volledige implementatie hiervan is voorzien voor eind 2023. Als overgangsmaatregel wordt ondertussen reeds gebruik gemaakt van katalysatornetten met lage N<sub>2</sub>O vorming, waarvan de performantie nauwkeurig wordt opgevolgd.

Dankzij de geïmplementeerde en geplande maatregelen zal de lachgasuitstoot minstens in lijn zijn met de in het VEKP opgenomen prognoses. Daarnaast heeft het betreffende bedrijf de ambitie aangenomen om tegen 2040 klimaatneutraal te opereren.

Een steunmaatregel zoals de Ecologiepremie+ of Strategische Ecologie Steun (STRES) zou het betrokken bedrijf een belangrijke ondersteuning kunnen bieden bij het implementeren van een maatregel. Maar een concreet dossier zal eerst moeten doorgelicht worden om na te gaan of het aan alle selectiecriteria voldoet.

- 2a. Het actieplan energie-efficiëntere kmo's houdt in dat er voor niet energie-intensieve ondernemingen wetgeving ontwikkeld zal worden. Momenteel geldt alleen voor de grote ondernemingen de verplichting tot het (laten) opmaken van een energieaudit, in kader van de verplichtingen volgend uit de Europese richtlijn energie-efficiëntie.

Via een versterkte wetgeving zullen ook kleinere ondernemingen uit deze doelgroep worden verplicht tot het nemen van maatregelen die de energie-efficiëntie verbeteren.

Momenteel worden de modaliteiten van deze versterkte wetgeving door de bevoegde minister van energie, Zuhal Demir, uitgewerkt. Een eerste principiële goedkeuring wordt verwacht in het voorjaar van 2021.

- 2b. Net zoals bij de energie-intensieve ondernemingen, wil de Vlaamse overheid ook voor de niet energie-intensieve ondernemingen de mogelijkheid aanbieden in te stappen in vrijwillige overeenkomsten. Via het formuleren van haalbare additionaliteit op de versterkte wetgeving kunnen bepaalde doelgroepen worden aangezet tot het nemen van gerichte maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie. Gezien de grootte van de doelgroep, lijkt het het meest zinvol dit op sectorniveau te organiseren. Momenteel is de besluitvorming lopende om proefprojecten op te zetten bij de chemische industrie, via hun sectorfederatie essenscia.

3. Wat betreft producten met een lagere netto-CO<sub>2</sub>-uitstoot is het effectief zo dat er een reeks verschillende hindernissen kunnen optreden, afhankelijk van het soort product of de technologie, zoals vermeld in het VEKP 2030.
- a) Tijdens overleg met diverse sectorfederaties en bedrijven, is dit onderwerp aan bod gekomen. Het is een aandachtspunt van mijn administratie.
  - b) De verkenning van de obstakels is nog niet afgerond, de termijn is zoals vermeld, de planperiode. Typevoorbeeld van een obstakel is het mogelijk verschil in marktprijs voor consumenten (bedrijven, overheid, of gezinnen) tussen producten met een lagere netto-CO<sub>2</sub>-uitstoot, en producten met een hogere soortgelijke uitstoot.
  - c) Diverse overheidsniveaus en verschillende beleidsdomeinen zijn betrokken bij dergelijk breed onderwerp. Een voorbeeld is dat in het kader van de Belgische standpuntvorming over de ETS-hervormingen op vraag van het Vlaams gewest het initiatief is genomen om voor te stellen het aspect van CCU te integreren binnen het ETS-systeem. Een ander voorbeeld is de actieve steun aan het ontwikkelen en toepassen van een Europese vorm van Carbon Border Adjustment Mechanism. Dat moet het kostprijsverschil wegwerken t.o.v. niet-EU producten uit een jurisdictie met een niet-vergelijkbaar klimaatbeleid, rekening houdend met het WHO-kader. Nog een voorbeeld is, rekening houdend met het Europese kader dat nog in ontwikkeling is, het uitwerken van een vorm van CO<sub>2</sub>-beprijzing in sectoren waar dit nog niet het geval is, inclusief de economische, sociale en milieuaspecten. Een laatste voorbeeld is de verwachte sterk stijgende low carbon elektriciteitsvraag om de industriële transitie mogelijk te maken. Die hoeveelheden moeten accurater in kaart gebracht worden.
  - d) Zoals hierboven geschetst, zijn diverse initiatieven, waar ook het Vlaams gewest actief aan (mee)werkt, nog in voorbereiding. Dat gaat van studies over visievorming tot ontwerp-wetgeving.
4. Begin 2020 werd gestart met het labelen van innovatieprojecten waarover een steunbeslissing werd genomen. Concreet betekent dit dat de dossierbehandelaar van VLAIO voor elk project evalueert of het een project is waarvan energie en/of klimaat de kerndoelstelling is, waarvan energie en/of klimaat een neven doelstelling is, of waarvan energie en klimaat niet tot de doelstellingen behoren. Het label laat toe op te volgen of er veel energie of klimaat gerelateerde projecten ingediend werden en wat de evolutie is van de verleende steun aan dergelijke projecten.

VLAIO volgt via een (automatische) tool op of alle projecten gelabeld worden. Dergelijke labeling kan ook achteraf correct gebeuren, na het nemen van de steunbeslissing. De opvolging of de projecten op de correcte manier gelabeld worden, gebeurt steekproefsgewijs.

In 2020 werden 795 van de 855 projecten of 93% van het totale aantal innovatieprojecten in de relevante steunkanalen gelabeld. 84 van deze projecten kregen energie/klimaat stempel. In totaal werd 55 mio € steun toegekend aan projecten die energie/klimaat gelabeld werden.

Aangezien nog niet alle projecten uit 2020 gelabeld werden, kan men besluiten dat het cijfer voor de gesteunde energie/klimaat projecten een ondergrens is voor de verleende innovatiesteun. De nulmeting zal de komende weken voltooid worden, waarna het cijfermateriaal vermoedelijk een beperkte correctie kan krijgen.

- 5a. De roadmapstudie werd gepubliceerd en voorgesteld tijdens een webinar op 10 november 2020. (<https://www.vlaio.be/nl/publicaties/naar-een-koolstofcirculaire-en-co2-arme-vlaamse-industrie>)
- 5b. Er werd een samenvatting voor het brede publiek gemaakt met een bevattelijke synthese van de conclusies. Voor de volledige beschrijving van de conclusies en aanbevelingen wordt verwezen naar de verschillende rapporten van de studie. Het deelrapport 8 "Flankerend beleid voor een koolstofcirculaire en CO2-arme industrie in Vlaanderen" bevat de gedetailleerde beleidsaanbevelingen.
- 5c. Voor het Moonshot-innovatieprogramma zijn er specifieke aanbevelingen geformuleerd in deelrapport 5 "Evaluatie moonshotonderzoekstrajecten". De aanbevelingen worden verwerkt door de Moonshot-coördinator (speerpuntcluster Catalisti) onder toezicht van de Moonshot governanceboard.

Concreet zullen de volgende zaken geïmplementeerd worden op een korte termijn:

- Herdefinitie van Moonshot Onderzoekstraject 3 (MOT3), met als thematieken enerzijds radicale procestransformatie, en anderzijds CCU;
- Herdefinitie van MOT4, om naast de twee huidige strategische thema's (waterstof en warmte) ook in te zetten op energiebevoorrading;
- Verfijnen van de MOT's, door per MOT een meer gedetailleerde routekaart uit te werken en daarbij detail-KPI's (ambities) alsook focusdomeinen vast te leggen;
- Verdere intensifiëring van de MOT-pool werking.

Deze bovenvermelde acties zullen als opstap en indicatie gebruikt worden om na te gaan wat nodig gaat zijn op de langere termijn, bv. hoe technologische innovaties ontwikkeld binnen het MOONSHOT-innovatieprogramma, kunnen geadsorbeerd en geïmplementeerd worden, en hoe dit proces kan gefaciliteerd worden.

6. De opmaak van het Vlaamse EFRO-programma en de EFRO Interreg programma's 2021-2027 is momenteel nog bezig.

De inhoud is nog niet definitief, maar Europa spoort Vlaanderen onder andere zeer sterk aan om in te zetten op de Thematische Doelstellingen "Slimme groei" en "Groene Groei" wat de EFRO programma's betreft en om zelfs een verplichte concentratie te voorzien op die doelstellingen.

Met een dergelijke concentratie wordt een optimale focus van de investeringen verzekerd vanuit de relatief beperkte middelen. De programma's zetten immers geïntegreerd in op het tegelijk versterken van de duurzame groei en de concurrentiekracht van Vlaanderen als op het versnellen van de transitie naar een koolstofarme, circulaire en energie-efficiënte economie. Zo moeten de programma's onder meer bijdragen tot een sterke reductie van de Vlaamse CO2-emissies en uiteindelijk dus ook tot de realisatie van de Europese Green Deal.

In de Operationele Programma's worden (zoals voorheen) geen concrete projecten benoemd. Het zijn strategische programmakaders die beschrijven binnen welke domeinen projecten geselecteerd kunnen worden alsook welke types van projecten beoogd worden.

Gelet op het belang van tegelijk innovatie en verduurzaming van onze economie gaan demonstratieprojecten rond CO2-arme technologieën dus zeker binnen de scope van de EFRO Vlaanderen en EFRO Interreg programma's vallen.

Specifiek voor EFRO Interreg zullen demonstratieprojecten voornamelijk hun weg vinden in programma's met onze buurlanden (Interreg A) en transnationale programma's met 6-7 EU landen (Interreg B).

Beleidsleren en het uitwisselen van best practices inzake regionaal beleid hierrond zullen naar alle waarschijnlijkheid via een programma als Interreg Europe gefaciliteerd kunnen worden.

- 7a. Sinds voorjaar 2020 wordt er intensief samengewerkt tussen het beleidsdomein Omgeving en het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie (in casu VLAIO) om aan geïnteresseerde Vlaamse bedrijven en bedrijvenconsortia een optimale ondersteuning te bieden. Indien men overweegt een project in te dienen, neemt men contact op met één van de aangeduide contactpersonen en, indien het antwoord niet voor de hand ligt, wordt er binnen deze projectsamenwerking overleg gepleegd. Indien de Vlaamse contactpersonen ook dan nog geen zekerheid kunnen bieden over het antwoord, wordt gericht contact opgenomen met de organisatoren van de oproep, voornamelijk via de helpdesk.
- 7b. De eerste oproep van het ETS Innovatiefonds werd geopend op 3 juli 2020 en liep af op 29 oktober 2020. De evaluatieprocedure verloopt in twee fasen. De eerste oproep van het ETS Innovatiefonds had een brede focus, maar het opstellen van een aanvraagdossier was relatief complex. Het aantal mogelijke aanvragers was relatief beperkt, in het bijzonder voor de eerste oproep naar grote projecten (CAPEX > 7,5 mio euro). Het aantal vragen naar ondersteuning of begeleiding was beperkt, maar de ondersteuning had over het algemeen een vrij intensief karakter.
- 7c. Een twintigtal vragen leidden tot een vorm van projectbegeleiding. 7 projectvoorstellen werden intensief begeleid en bekwamen een ondersteuning van de Vlaamse overheid onder de vorm van een intentieverklaring, ondertekend door de minister.

De EC deelde mee dat 23 van de 311 ingediende projectvoorstellen afkomstig zijn van België. De projectvoorstellen werden niet bekend gemaakt, evenmin de informatie hoeveel projecten door Vlaamse bedrijven ingediend werden.

- 7d. De evaluatieprocedure van de eerste oproep van het ETS Innovatiefonds wordt volgens de voorziene planning afgerond in het vierde kwartaal van 2021.
- 8a. Dit aspect wordt opgenomen in het nieuwe "Actieplan voedselverlies en biomassa(rest)stromen circulair 2021-2025".

Het finale ontwerp ligt momenteel voor advies bij de Inspectie van Financiën, en wordt nadien ter goedkeuring aan de Vlaamse regering voorgelegd.

Voor de opmaak van het plan is er al een openbare inspraakprocedure geweest en zijn de stakeholders intensief betrokken geweest. Verschillende stakeholders zijn in de acties aangeduid als trekker of partner.

Het actieplan wordt opgebouwd rond drie materiaalkringlopen:

- Kringloop 1: voedsel(rest)stromen van producent tot en met consument;
- Kringloop 2: biomassa(rest)stromen die ontstaan in het groen-, natuur, bos- en landschapsbeheer;
- Kringloop 3: hout(rest)stromen van industrie en huishoudens.

- 8b. We spreken intussen van een 12-tal distributieplatformen, maar dit getal vraagt wel wat duiding. Negen werken als distributieplatform, één is eigenlijk een grote sociale kruidenier die ook voedseloverschotten ophaalt voor andere sociale organisaties; deze zal in de loop van dit jaar opstarten als distributieplatform. Twee zijn er nog in embryonale fase en halen momenteel in beperkte mate voedseloverschotten op – ze zoeken middelen en draagvlak om als distributieplatform van start te kunnen gaan.
- 8c. Voedselhubs hebben geen eenduidige betekenis. Er bestaan al wel wat initiatieven waar voedsel (meestal korte-keten) wordt bijeengebracht voor verdere distributie

naar klanten (zowel B als C), waar gekeken wordt naar mogelijkheden voor verwerking van voedsel. Tot nog toe hebben we geen weet van voedselhubs waar ook het bijeenbrengen en verwerken van voedseloverschotten deel van uitmaakt.